

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 10 квітня 2026 р. № 342-р

ПОЛІТИКА
управління інтелектуальною власністю
в оборонно-промисловому комплексі України

Загальні положення

1. Ця політика визначає мету, стратегічні орієнтири, принципи та підходи, стратегічні цілі, згідно з якими держава в особі державних замовників у сфері оборони (далі — державні замовники), суб'єкти господарювання державного сектору економіки оборонно-промислового комплексу України (далі — суб'єкти господарювання) набувають і здійснюють належні їм права інтелектуальної власності, виконують свої основні завдання та ключові показники ефективності управління інтелектуальною власністю в оборонно-промисловому комплексі України.

Державні замовники та суб'єкти господарювання передбачають у державних контрактах (договорах) з оборонних закупівель, а також інших договорах належні умови щодо дотримання вимог законодавства у сфері інтелектуальної власності суб'єктами господарювання, у статутному капіталі яких частка держави становить менше 50 відсотків, іншими юридичними особами приватного права, що виступають стороною відповідного договору.

2. Метою цієї політики є сприяння своєчасній правовій охороні, визначенню її оптимальних способів, ефективному здійсненню та захисту прав інтелектуальної власності (у разі їх порушення) на об'єкти права інтелектуальної власності, що належать державі в особі державних замовників та суб'єктів господарювання, а також сприяння створенню передумов для провадження інноваційної діяльності, ефективної комерціалізації результатів наукової і науково-технічної діяльності та/або впровадження їх у використання об'єктів права інтелектуальної власності, залученню інвестицій, спільній діяльності суб'єктів господарювання, трансферу технологій у сферах національної безпеки і оборони, підвищення рівня обороноздатності держави, нарощування спроможностей сектору безпеки і оборони інноваційною та високотехнологічною складовими, забезпечення ефективного здійснення оборонних закупівель.

3. Стратегічні орієнтири цієї політики полягають у створенні та системному застосуванні об'єктів права інтелектуальної власності, сучасних технологій та інновацій у процесі виробництва високоефективних

виробів (виконання робіт, надання послуг) військового призначення з метою забезпечення потреб Збройних Сил України та інших суб'єктів сектору національної безпеки і оборони, а також у нарощуванні експортного потенціалу оборонно-промислового комплексу за умови дотримання прав інтелектуальної власності третіх осіб.

4. Набуття, охорона та здійснення прав інтелектуальної власності в оборонно-промисловому комплексі здійснюються відповідно до Цивільного кодексу України, Законів України “Про авторське право і суміжні права”, “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”, “Про охорону прав на промислові зразки”, “Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів”, “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про науково-технічну інформацію”, та інших нормативно-правових актів.

Терміни у цій політиці вживаються у значенні, наведеному у зазначених законах, Податковому кодексі України, Законах України “Про національну безпеку України”, “Про оборонні закупівлі”, “Про наукову і науково-технічну експертизу”, “Про наукові парки”, “Про інноваційну діяльність”, “Про інвестиційну діяльність”, “Про державну таємницю”, “Про відкритість використання публічних коштів”, “Про стандартизацію”, “Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання” та інших нормативно-правових актах.

5. Ця політика реалізується з урахуванням положень програмних та стратегічних документів у сферах національної безпеки і оборони.

6. Державними замовниками є центральні органи виконавчої влади, інші державні органи, військові формування, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 363 “Питання оборонних закупівель” (Офіційний вісник України, 2021 р., № 33, ст. 1916).

Стратегічні цілі

7. Стратегічними цілями управління інтелектуальною власністю в оборонно-промисловому комплексі є:

забезпечення сталого та ефективного розвитку оборонно-промислового комплексу, зниження залежності України від критичного імпорту через заміщення конкурентоспроможними товарами (роботами, послугами) оборонного призначення вітчизняного виробництва, відродження стратегічної ролі оборонного сектору економіки;

активний розвиток науково-технічного потенціалу України, а також його ефективного використання на основі національного інтелектуального капіталу;

забезпечення захисту прав на технології та об'єкти права інтелектуальної власності під час реалізації укладених Україною міжнародних договорів, угод та домовленостей у сферах національної безпеки і оборони;

задоволення потреб сил безпеки і сил оборони, у тому числі шляхом укладення та своєчасного виконання державних контрактів (договорів) з оборонних закупівель, закупівлі наукових (науково-технічних) робіт.

8. Держава в особі державних замовників та суб'єкти господарювання набувають та здійснюють належні права інтелектуальної власності для:

сприяння подальшому розвитку наукової і науково-технічної діяльності в інтересах національної безпеки і оборони;

інноваційного розвитку оборонно-промислового комплексу, стимулювання створення нових високотехнологічних рішень та об'єктів права інтелектуальної власності у складі технологій;

посилення обороноздатності держави шляхом створення, впровадження та широкого застосування результатів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок в оборонно-промисловому комплексі;

підвищення боєздатності сил безпеки і сил оборони за рахунок їх оснащення сучасними товарами оборонного призначення;

сприяння успішному військово-технічному співробітництву України з іншими державами, спільній діяльності суб'єктів господарювання, що може прискорити постачання нових технологій та обладнання;

належного правового регулювання та визначеності у правовідносинах з питань інтелектуальної власності у сферах національної безпеки і оборони та під час здійснення оборонних закупівель.

Принципи та підходи

9. Основними принципами, на яких ґрунтується управління інтелектуальною власністю в оборонно-промисловому комплексі, є:

верховенство права, законність, прозорість, достовірність та дотримання засад демократичного цивільного контролю за функціонуванням сектору безпеки і оборони;

дотримання прав і законних інтересів творців (авторів, винахідників тощо) об'єктів права інтелектуальної власності, заохочення та створення умов для винахідництва, інноваційної, інтелектуальної, творчої діяльності;

добросовісність і розумність у процесі ухвалення рішень щодо набуття та здійснення прав інтелектуальної власності уповноваженими посадовими особами державних замовників та суб'єктів господарювання;

розвиток економічної конкуренції та обмеження монополізму в оборонно-промисловому комплексі;

запобігання будь-яким проявам корупції, виникненню конфлікту інтересів під час набуття та здійснення майнових прав інтелектуальної власності.

10. Основними підходами, на яких ґрунтується управління інтелектуальною власністю в оборонно-промисловому комплексі, є:

збалансованість інтересів у питаннях забезпечення національної безпеки і національних інтересів України та отримання прибутку суб'єктами господарювання;

ефективне поєднання централізації та децентралізації управління результатами інтелектуальної, творчої, інноваційної, наукової і науково-технічної діяльності в оборонно-промисловому комплексі;

конкурентоспроможність науково-технічних (прикладних) результатів, об'єктів права інтелектуальної власності, технологій, що створюються суб'єктами господарювання, та їх орієнтованість на задоволення реальних потреб сектору безпеки і оборони сучасними видами та зразками товарів оборонного призначення або отримання доходу від їх комерціалізації, зокрема у спосіб реалізації на внутрішньому та зовнішньому ринку;

обґрунтованість і зіставність витрат на розроблення і заходи з правової охорони наукової (науково-технічної) продукції, технологій, об'єктів права інтелектуальної власності з потенційними подальшими вигодами від їх комерціалізації, з-поміж іншого у спосіб подальшого їх удосконалення, використання у власній господарській діяльності;

професійність, системність та контроль у процесі управління майновими правами інтелектуальної власності протягом строку правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності, своєчасне вжиття вичерпних заходів до захисту прав інтелектуальної власності у разі їх порушення;

збалансованість у питаннях відкритості науково-технічної інформації і відомостей про технології, об'єкти права інтелектуальної власності та необхідності захисту інформації з обмеженим доступом від витоку, незаконного збирання, використання та розголошення.

Завдання державних замовників, суб'єктів
господарювання та ключові показники ефективності

11. Для досягнення встановлених мети, стратегічних орієнтирів та стратегічних цілей державні замовники, суб'єкти господарювання, які набувають майнові права інтелектуальної власності, в межах їх повноважень виконують такі завдання:

забезпечують створення (або покладення на один із існуючих структурних підрозділів) або визначення відповідальних підрозділів і посадових осіб, що виконують завдання із забезпечення охорони та управління правами інтелектуальної власності, в межах граничної чисельності працівників;

забезпечують розроблення та затвердження документів з питань набуття та здійснення прав інтелектуальної власності відповідно до законодавства та положень цієї політики;

забезпечують фінансування заходів з набуття, підтримання чинності охоронних документів (патентів/свідоцтв) на об'єкти права інтелектуальної власності в межах бюджетних асигнувань, передбачених на зазначені цілі;

забезпечують виконання вимог законодавства щодо обов'язковості включення документації до страхового фонду документації України;

забезпечують укладення та виконання державних контрактів (договорів) з оборонних закупівель на виконання наукових (науково-технічних) робіт, інших договорів, спрямованих на комерціалізацію об'єктів права інтелектуальної власності, трансфер технологій;

беруть участь у наповненні та використанні єдиної інформаційної системи науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, результатів інтелектуальної діяльності та технологій військового, спеціального і подвійного призначення, конструкторської документації на вироби військового призначення (далі — єдина інформаційна система);

забезпечують своєчасне набуття прав інтелектуальної власності на створені об'єкти, подання заявок для їх державної (та за потреби міжнародної) реєстрації, підтримання чинності охоронних документів;

організують та забезпечують проведення інвентаризації та оцінки майнових прав інтелектуальної власності, ведуть бухгалтерський та управлінський облік у складі нематеріальних активів, здійснюють контроль за їх використанням та збереженням матеріальних носіїв інформації щодо них;

забезпечують дотримання прав інтелектуальної власності творців (авторів, винахідників), у тому числі виплату винагороди;

укладають ліцензійні договори про використання об'єктів права інтелектуальної власності;

здійснюють заходи з проведення аналізу, узагальнення інформації про результати наукової і науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності, виявлення результатів інтелектуальної, творчої діяльності, оцінки потенціалу їх охороноздатності та комерціалізації;

проводять патентні, патентно-кон'юнктурні, маркетингові дослідження, а також за потреби замовлення наукової (науково-технічної)

експертизи щодо належних об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема із залученням на договірній основі інших осіб;

досліджують можливості виходу на міжнародний ринок товарів (робіт, послуг) оборонного призначення з власною продукцією;

залучають інвестиції для розвитку наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності;

забезпечують вжиття заходів до державної реєстрації науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт, наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок в установленому законодавством порядку;

забезпечують вжиття заходів з метою впровадження у використання та/або комерціалізації належних результатів наукової та науково-технічної, інноваційної діяльності, об'єктів права інтелектуальної власності;

вживають вичерпних заходів для захисту прав інтелектуальної власності у разі виявлення фактів їх порушення, у тому числі забезпечують договірне врегулювання випадків використання належних об'єктів права інтелектуальної власності;

вживають у межах повноважень заходів з метою притягнення до юридичної відповідальності осіб, які допустили порушення прав інтелектуальної власності та/або неправомірне поширення інформації з обмеженим доступом про технології, об'єкти права інтелектуальної власності, які належать державі в особі державних замовників або суб'єктам господарювання;

вживають у межах повноважень заходів до підвищення обізнаності та поваги до інтелектуальної власності з метою запобігання порушенням майнових прав інтелектуальної власності держави в особі державних замовників, суб'єктів господарювання і третіх осіб.

12. Ключові показники ефективності управління інтелектуальною власністю в оборонно-промисловому комплексі формуються державними замовниками та суб'єктами господарювання на підставі:

створення, обсягу наповнення та використання єдиної інформаційної системи у взаємодії з реєстрами конструкторської документації на озброєння, військову та спеціальну техніку;

кількісних та якісних показників розвитку оборонних інновацій, створення новітніх зразків товарів оборонного призначення, їх складових за публічні та інші кошти, впровадження нових технологій, спрямованих на підвищення їх тактико-технічних характеристик;

обсягів серійного виробництва та задоволення в необхідному обсязі потреб сил безпеки і сил оборони з використанням об'єктів права інтелектуальної власності;

збільшення кількості повідомлень про виявлені патентоспроможні технічні рішення та технології, заявок на реєстрацію об'єктів права інтелектуальної власності, поданих до Національного органу інтелектуальної власності, отриманих охоронних документів (патентів/свідоцтв) на об'єкти права інтелектуальної власності;

кількісних показників практичного використання в діяльності та (або) комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності, а також обсягів отриманого доходу від такої комерціалізації (де застосовно);

підвищення обсягу трансферу технологій в рамках військово-технічного співробітництва України, збільшення обсягу імпорту та (або) експорту об'єктів права інтелектуальної власності у складі технологій.

Єдина інформаційна система науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, результатів інтелектуальної діяльності та технологій військового призначення та подвійного використання, конструкторської документації на вироби військового призначення

13. Для реалізації мети, стратегічних орієнтирів та стратегічних цілей цієї політики та використання під час створення інноваційних високотехнологічних виробів військового призначення та подвійного використання створюється в електронній формі єдина інформаційна система.

14. Єдина інформаційна система є організаційно-технічною системою, в якій реалізується технологія обробки інформації з використанням технічних і програмних засобів.

15. Власником єдиної інформаційної системи є держава в особі Міноборони. Порядок створення, функціонування та ведення єдиної інформаційної системи визначає Міноборони.

16. Володільцями інформації з єдиної інформаційної системи є фізичні або юридичні особи, яким належить право на інформацію з єдиної інформаційної системи.

17. Користувачами інформації в єдиній інформаційній системі є державні замовники та суб'єкти господарювання, їх структурні підрозділи, на які покладаються завдання з організації розроблення, модернізації та/або ремонту озброєння, військової та спеціальної техніки.
